

Uusimaaseutu – Uudenmaan maaseudun tietokanava

Uudenmaan maaseudun ja uusiutuvan energian tiedotushankkeen loppuraportti 2014

Sonja Pyykkönen

Uusimaaseutu – Uudenmaan maaseudun tietokanava

Uudenmaan maaseudun ja uusiutuvan energian tiedotushankkeen loppuraportti 2014

Sonja Pyykkönen

Hämeen ammattikorkeakoulu

Uusimaaseutu – Uudenmaan maaseudun tietokanava
Uudenmaan maaseudun ja uusiutuvan energian tiedotushankkeen loppuraportti 2014

Sonja Pyykkönen

e-julkaisu
ISBN 978-951-784-687-5 (PDF)
ISSN 1795-424X
HAMKin e-julkaisuja 30/2014

© Hämeen ammattikorkeakoulu ja kirjoittajat

JULKAISIJA

Hämeen ammattikorkeakoulu
PL 230
13101 HÄMEENLINNA
puh. (03) 6461
julkaisut@hamk.fi
www.hamk.fi/julkaisut

Ulkoasu ja taitto: HAMK Julkaisut
Kannen kuva: Leena Vilkkä

Hämeenlinna, joulukuu 2014

Sisällys

Uusimaaseutu-hanke	4
Yhteenvedo, hankkeen tausta ja toteutus	6
Raportin lähdeaineistosta.....	6
Maataloustuki-infot luovat turvaa byrokratiasta selviytymiseen	10
Verkkosivut Uudenmaan maaseudun tietokanavana	12
Verkkosivuilla tehtiin kokeiluja	13
Sähköinen tukihaku vaatii koulutusta	14
Maatilojen energia-asiat ovat alkaneet mietityttää	15
Ideota maatilojen uusiutuvan energian käytön ja tuotannon mahdollisuuksiin	15
Hyvinkään energiamessut	16
Tutustumisretket uusiutuvaa energiaa tuottaville maataloille	17
Tietopaketti Uudenmaan energiamahdollisuuksista.....	19
Kolme vuosikymmentä viljelijäkurssija	21
Maaseudun uudenlainen yrittäjyys tarvitsee tukea	22
Tiedonkulusta ja kehitysehdotuksia	23
Viranomaisten tiedotuskanavat aktiiviseen käyttöön	23
Yhteistyöllä maaseutuyrittäjät tavoitetaan parhaiten.....	25
Kehittämisen paikat ja toimijoiden toiveet	27
Uusimaaseutu-hankkeen arviointi	29
Hankkeen tulokset ja vaikutukset	29
Ohjausryhmän palaute	31

Uusimaaseutu-hanke

Tämä on Hämeen ammattikorkeakoulun Uusimaaseutu-hankkeen loppuraportti, johon on koostettu olennaiset asiat hankkeen toiminnasta, toteutuksesta ja tuloksista. Selvityksen tarkoituksena on nostaa esiin hyviä käytäntöjä, joita on hankkeen aikana toteutettu. Raportti on koottu julkaisun muotoon, jotta tieto on vapaasti hyödynnettävissä ja palvelee Uudenmaan maaseudun, erityisesti maatalojen kehittämistyötä.

Hankkeen tavoitteena oli edistää tiedonkulkua ja vuorovaikutusta maanviljelijöiden ja maaseututoimijoiden keskuudessa Uudellamaalla. Hanke toimi vuosina 2010 – 2014 ja se on jatkoa aiemmin toteutetuille tiedotushankkeille. Hanke toimi kaksikielisenä ja koko Uudenmaan alueella.

Tärkeimpiä tiedonvälityksen aiheita olivat maataloustukien muutokset sekä uusiutuvaan energiaan liittyvät aiheet. Hankkeessa ylläpidettiin uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi web-sivuja ja järjestettiin tiedotustilaisuuksia. Uusiutuvan energiakäytön mahdollisuuksista, energiansäästöstä ja energiayrittäjyyden mahdollisuuksista järjestettiin tiedotuskampanja, johon liittyen julkaistiin tietopaketti Uudenmaan uusiutuvan energian mahdollisuuksista.

HANKKEEN TIEDOT

Hankkeen nimi: Uudenmaan maaseudun ja uusiutuvan energian tiedotushanke 2010–2014

Toteuttaja: Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK, Biotalous T&K-yksikkö

Toteutusaika: 1.9.2010–31.12.2014

Diaarinumero 940/3560-2010, päätösnumero 10554, muut. 27367, muut. 44109
HAMK:n hallinnollinen numero 7712502

Kokonaisbudjetti 319 999,71 €. Tiedonvälityshankkeen tukitaso 100 %.

Rahoitus: Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007–2013 / Uudenmaan ELY-keskus

Kohderyhmä: Uudenmaan maatalousyrittäjät, maaseututoimijat, Uudenmaan maaseutu

Hankkeen verkkosivut: www.uusimaaseutu.fi, www.nylandsbygd.fi

Ohjausryhmä:

Puheenjohtaja Bjarne Westerlund, Nylands svenska producentförbund
Jaakko Holsti ja Martti Mäkelä, MTK-Uusimaa
Kristen Hilden, Nylands Svenska Lantbrukssällskap
Ari Mikkola, ProAgria Etelä-Suomi
Jukka Korhonen, Tapani Pöykkö ja Aki Haimi, HAMK
Maria Konsin-Palva ja Juha Mäkinen, Uudenmaan ELY-keskus

Projektipäällikkö: Sonja Pyykkönen 1.9.2010–31.12.2014

Projektikoordinaattori: Leena Vilka 1.1.2011–30.6.2012

Kirjanpitiäjä: Irma Sinkko

Hankesuunnitelma: Sirpa Pussinen ja Jukka Korhonen

Alkuperäinen hankkeen toteutusaika 1.9.2010–30.6.2013.

Hankkeelle haettiin jatkoa kaksi kertaa.

Ensin 31.8.2014 saakka ja sitten 31.12.2014 saakka.

Yhteenveto, hankkeen tausta ja toteutus

Edellisen maaseutuohjelmakauden lopulla toimineen Kehittyvä maatala-hankkeen selvityksessä oli noussut esiin tarve parantaa tiedonkulkua hankkeiden, silloisen TE-keskuksen (ELY-keskuksen) ja asiakkaiden suuntaan. Eri hankkeissa järjestetyt tapahtumat menivät usein päällekkäin, minkä ajateltiin heikentävän tapahtumien osallistujamääriä. Todettiin, että olisi sekä järjestäjille että osallistujille parempi, jos tapahtumat eivät olisi samaan aikaan.

Tilanteen parantamiseksi suunniteltiin yhteistyöllä Uudenmaan maaseudun internet-portaali, joka parantaisi tiedonkulkua. Sen avulla ehkäistäisiin päällekkäisiä toimenpiteitä ja edistettäisiin julkisesti rahoitettujen hankkeiden näkyvyyttä. Sivuille haluttiin viedä Uudenmaan maaseudun alueellisesti tärkeät kysymykset ja ajankohtaiset aiheet. Niiden haluttiin olevan myös tiedotuskanava toimintaryhmien ja ylimaakunnallisille hankkeille, ja niiden haluttiin tukevan järjestöjen tiedotuskanavia.

Ohjelmakaudella 2007–2013 tiedottamista on tehty Uusimaaseutu-hankkeissa, joista ensimmäisessä kilpailutettiin ja kehitettiin uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi sivustot. Sittenmin sivuja on ylläpidetty ja kehitetty. Sivut toimivat avoimena tiedotuskanavana, johon koottiin maaseututoimijoiden tiedotteita ja tapahtumia. Tieto pyrittiin tuomaan mahdollisimman selkeästi ja helposti maaseuturyittäjien saataville.

Vuosina 2010–2014 toteutetussa Uusimaaseutu-hankkeessa järjestettiin 83 infotapahtumaa, eli 20 tapahtumaa vuodessa ja niissä kävi yhteensä noin 5 000 osallistujaa. Eri henkilöitä kävi yli 1 800. Keväisin järjestetyistä infotilaisuuksista aiheena olivat maataloille ajankohtaiset tukimuutokset ja muutokset maatilaverotuksessa. Syksyisin painopisteenä olivat uusiutuvaan energiaan ja energian säästämiseen liittyvät aiheet. Hankkeen suunnitelma ja tavoitteet toteutuivat hyvin. Indikaattoritavoitteena olleet 80 infotilaisuutta ja neljä julkaisua toteutettiin. Maataloustukiin liittyviä asioita kävi vuosittain kuuntelemassa noin 700 henkilöä ja energia-aiheita noin 200.

Hankkeen kohderyhmä olivat maatalousyrittäjät ja viljelijät. Muita hyödynsaajia olivat järjestö-, neuvonta- ja kehittämistoiminta, oppilaitokset, toimintaryhmät ja kuntien viranomaiset sekä Uudenmaan maaseutu ja asukkaat. Osallistujat olivat pääosin Uudeltamaalta. Uusiutuvaan energiaan liittyvisä tapahtumissa aiheet kiinnostivat Uttamaata laajemminkin. Valtaosa oli Uudeltamaalta, mutta yksittäisiä osallistujia tuli jopa Pohjois-Pohjanmaalta ja Kainuusta saakka.

Raportin lähdeaineistosta

Tähän raporttiin on koottu hankkeen aikana kerättyä ja koettua tietoa. Lähdeaineistona on käytetty hankkeen raportteja, tuotettuja julkaisuja ja hankkeen tilaamia opinnäytetöitä.

Kuva 1. Hankkeen tilaisuudet vetivät salit täyteen väkeä.

Hankkeen tuottaman tiedon lisäksi on käytetty aiemmalla maaseutuohjelmakaudella Uudellamaalla toimineen Kehittyvä maatila – Gårdar i utveckling -tiedotushankkeen loppuraporttia¹, sekä hankkeessa syksyllä 2006 tuotettua selvitystä², jossa arvioitiin Uudenmaan maaseudun kehittämishanketoiminnan tavoitteita ja toimenpiteitä ohjelmakaudelle 2007–2013. Tällä tavoin on haluttu nostaa esille sen pitkäaikaisen työn merkitys, mitä Uudellamaalla on mautilojen hyväksi tehty ja tuoda esiin ajan myötä tiedottamisessa havaitut muutokset.

Uusimaaseutu-hankkeen kyselyssä mautiloille vuonna 2013 selvitettiin mautilojen tyytyväisyyttä hankkeeseen ja kerättiin tietoa siitä, miten viljelijät haluavat saada tietoa tapahtumista ja maatalouteen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Lisäksi kysyttiin mistä aiheista mautiloilla haluttaisiin koulutusta tulevaisuudessa. Kysely toteutettiin hankkeen tapahtumiin osallistuneille mautiloille ja siihen vastasi 258 henkilöä.

Tietoa tiedottamisen toteutuksesta kerättiin maaseututoimijoiden kanssa keväällä 2014 käydyissä keskusteluissa. Keskustelujen pohjana olivat ennalta laaditut kysymykset, joilla kartoitettiin tiedottamista eri organisaatioissa ja sitä, miten tieto kulkee toimijoiden välillä. Haastatellut olivat: MTK-Uusimaa: Jaakko Holsti ja Martti Mäkelä, NSP: Bjarne Westerlund, NSL: Kristiina Hilden, ProAgria Etelä-Suomi: Ari Mikkola ja Lasse Nyman, RaHa-hanke: Kari Koppelmäki, Ykeshögskolan Novia: Ann-Louise Erlund, Laurea ammattikorkeakoulu: Ritva Jäättelä sekä Uudenmaan kuntien maaseutuhallinto: Inkoon, Vihdin, Porvoon, Loviisan, Hyvinkään ja Mäntsälän toimipisteiden maaseutuasiamiehet

Hankkeen toimeksiannosta Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijat tekivät useita opinnäytetöitä ja opiskelijaprojekteja. Opinnäytetyöt ja projektit liittyivät hankkeessa toteutettuihin aihealueisiin ja siten tukivat hankkeen toteutusta. Uusimaaseutu-hankkeen julkaisut ja opiskelijoiden työt löytyvät pitkin tätä raporttia nostettuna esiin korostuslaatikoissa.

1 Jukka Korhonen, 2006. Kehittyvä maatila – Gårdar i utveckling. Loppuraportti. Laurea-ammattikorkeakoulu.

2 Sirpa Pussinen, 2006. Laurea-ammattikorkeakoulu.

Taulukko 1. Uusimaaseutu-hankkeen järjestämät infotilaisuudet. Vain kaksi tilaisuutta peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

NRO	INFOTAPAHTUMAT/AIHEET	PVM	PAIKKAKUNTA	OSALLISTUJAT
1	Tuki-info, suomenkielinen	4.4.2011	Vihti	51
2	Tuki-info, suomenkielinen	5.4.2011	Hyvinkää	65
3	Tuki-info, ruotsinkielinen	5.4.2011	Kirkkonummi	104
4	Tuki-info, ruotsinkielinen	6.4.2011	Porvoo	58
5	Tuki-info, suomenkielinen	6.4.2011	Porvoo	40
6	Tuki-info, ruotsinkielinen	7.4.2011	Karjaa	81
7	Tuki-info, suomenkielinen	12.4.2011	Lohja	73
8	Tuki-info, ruotsinkielinen	13.4.2011	Liljendal	38
9	Tuki-info, suomenkielinen	14.4.2011	Mäntsälä	68
10	Infotilaisuus geenimuuntelusta	9.4.2011	Hyvinkää	messut
11	Marttojen niksit energiansäästöön	1.10.2011	Hyvinkää	messut
12	Bioenergian tulevaisuus	1.10.2011	Hyvinkää	messut
13	Kylien tulevaisuus – bioenergian osalta	1.10.2011	Hyvinkää	messut
14	Pellettienergia-info	1.10.2011	Hyvinkää	messut
15	Peltoenergia-info	1.10.2011	Hyvinkää	messut
16	Maatilan energiaohjelma	1.10.2011	Hyvinkää	messut
17	Tuulivoima-info	1.10.2011	Hyvinkää	messut
18	Maaseudun ekologinen jalanjälki	1.10.2011	Hyvinkää	messut
19	Vinkkejä energiansäästöön	1.10.2011	Hyvinkää	messut
20	Hämeen uusiutuvan energian hankkeiden tuloksia	1.10.2011	Hyvinkää	messut
21	Biokaasuretki	14.10.2011	kohteena Laukaa – Ääneskoski	10
Vuonna 2011 yhteensä 21 infoa ja noin 780 osallistujaa				
22	Maatilaverotus, ruotsinkielinen	7.2.2012	Karjaa	26
23	Maatilaverotus, ruotsinkielinen	9.2.2012	Loviisa	18
24	Maatilaverotus, suomenkielinen	13.2.2012	Porvoo	24
25	Maatilaverotus, suomenkielinen	14.2.2012	Lohja	29
26	Maatilaverotus, suomenkielinen	15.2.2012	Hyvinkää	52
27	Infotilaisuus sukupolvenvaihdoksen tehneille nuorille viljelijöille	17.3.2012	Espoo	27
28	Tuki-info, suomenkielinen	3.4.2012	Vihti	97
29	Tuki-info, ruotsinkielinen	4.4.2012	Karjaa	101
30	Tuki-info, suomenkielinen	10.4.2012	Hyvinkää	79
31	Tuki-info, ruotsinkielinen	11.4.2012	Kirkkonummi	76
32	Tuki-info, ruotsinkielinen	12.4.2012	Porvoo	78
33	Tuki-info, suomenkielinen	12.4.2012	Porvoo	77
34	Tuki-info, suomenkielinen	17.4.2012	Mäntsälä	77
35	Tuki-info, suomenkielinen	18.4.2012	Lohja	75
36	Tuki-info, ruotsinkielinen	19.4.2012	Loviisa	46
37	Energiaseminaari	31.8.2012	Hyvinkää	70
38	Tuulivoimaretki	5.10.2012	Kohteena Huittinen	35
39	Biokaasuinfo	19.10.2012	Hyvinkää	46
40	Aurinkoenergia infotilaisuus	10.11.2012	Hyvinkää	39
41	Hake- ja klapyrittäjäinfo	14.11.2012	Porvoo	(peruuntui)
42	Hake- ja klapyrittäjäinfo	15.11.2012	Karjaa	17
Vuonna 2012 yhteensä 21 infoa ja 1 089 osallistujaa				

43	Maatilaverotus, suomenkielinen	7.2.2013	Mäntsälä	49
44	Maatilaverotus, suomenkielinen	7.2.2013	Vihti	32
45	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	19.3.2013	Espoo	33
46	Maataloustuki-info, suomenkielinen	20.3.2013	Mäntsälä	99
47	Maataloustuki-info, suomenkielinen	25.3.2013	Hyvinkää	95
48	Maataloustuki-info, suomenkielinen	26.3.2013	Vihti	58
49	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	27.3.2013	Kirkkonummi	52
50	Maataloustuki-info, suomenkielinen	2.4.2013	Lohja	61
51	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	4.4.2013	Porvoo	48
52	Maataloustuki-info, suomenkielinen	4.4.2013	Porvoo	61
53	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	9.4.2013	Loviisa	32
54	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	10.4.2013	Karjaa	80
55	Nautojen ja lampaiden eläintensuojelu	31.8.2013	Hyvinkää	45
56	Metsäenergia- ja lämpöyrittäjyys iltapäivä	27.9.2013	Hyvinkää	21
57	Energiatehokkuutta viljankuivaukseen	2.10.2013	Lahti+tilavierailuja	82
58	Energiatehokkuutta maaseudulle	11.10.2013	Hyvinkää	(peruuntui)
59	Biokaasu/viljelyn energiatehokkuus	18.10.2013	Hyvinkää	20
Vuonna 2013 yhteensä 17 infoa ja 868 osallistujaa				

60	Maatilaverotus, suomenkielinen	11.2.2014	Lohja	40
61	Maatilaverotus, suomenkielinen	13.2.2014	Hyvinkää	60
62	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	25.3.2014	Kirkkonummi	48
63	Maataloustuki-info, suomenkielinen	24.3.2014	Hyvinkää	151
64	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	26.3.2014	Porvoo	58
65	Maataloustuki-info, suomenkielinen	26.3.2014	Porvoo	64
66	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	27.3.2014	Loviisa	46
67	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	1.4.2014	Karjaa	83
68	Maataloustuki-info, suomenkielinen	3.4.2014	Vihti	87
69	Maataloustuki-info, suomenkielinen	8.4.2014	Lohja	74
70	Maataloustuki-info, suomenkielinen	9.4.2014	Mäntsälä	78
71	Tukioikeuksien siirrot, suomenkielinen	29.9.2014	Vihti	103
72	Tukioikeuksien siirrot, ruotsinkielinen	30.9.2014	Liljendal	56
73	Tukioikeuksien siirrot, suomenkielinen	1.10.2014	Mäntsälä	147
74	Tukioikeuksien siirrot, ruotsinkielinen	2.10.2014	Inkoo	67
75	Ympäristökorvausjärjestelmän hyödyntäminen	7.10.2014	Jokela	82
76	Ympäristökorvausjärjestelmän hyödyntäminen	8.10.2014	Porvoo	70
77	Ympäristökorvausjärjestelmän hyödyntäminen	9.10.2014	Lohja	89
78	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	12.11.2014	Porvoo	145
79	Maataloustuki-info, suomenkielinen	13.11.2014	Porvoo	57
80	Maataloustuki-info, ruotsinkielinen	20.11.2014	Karjaa	126
81	Maataloustuki-info, suomenkielinen	20.11.2014	Lohja	121
82	Maataloustuki-info, suomenkielinen	21.11.2014	Mäntsälä	200
83	Maataloustuki-info, suomenkielinen	25.11.2014	Hyvinkää	198
Vuonna 2014 yhteensä 24 infoa ja 2 250 osallistujaa				

Maataloustuki-infot luovat turvaa byrokratiasta selviytymiseen

Maataloustuki-infoja on järjestetty Uudellamaalla EU-ajan alkamisesta saakka. Maatilatukiin tulee vuosittain muutoksia ja myös se vaihtelee mitä on mahdollista hakea. Viljelijät käyvät mielellään tuki-infoissa palauttamassa mieliinsä tukien hakemisen käytännöt ja hakuohjeet ennen kuin tukihakemukset on jätettävä huhtikuun loppuun mennessä. Tilaisuuksien suunnittelu tehtiin tiiviissä yhteistyössä alueen muiden maaseututoimijoiden kanssa. Suunnittelua tehtiin sekä ohjausryhmässä, johon kuuluivat alueen tuottaja- ja neuvontajärjestöjen edustajat sekä yhteistyössä alueen maaseutuviranomaisten, ELY-keskuksen sekä kuntien maataloushallinnon asiantuntijoiden kanssa.

Tärkeäksi yhteistyötahoksi nousivat maaseutuasiamiehet. He ovat lähin kontakti viljelijöille, joten heillä on paras tuntuma siihen millaisia koulutustarpeita viljelijöillä on. Maaseutuasiamiehet osallistuivat tuki-tilaisuuksiin myös puhujina. Heillä on parhaat tiedot tukihausta, koska juuri he vastaanottavat viljelijöiden tukihakemukset. Tämä toimintamalli sai koko hankkeen ajan kiitosta hyvin onnistuneena järjestelyinä.

Taulukko 2. Maataloustuki-infojen osallistujamäärät hankkeen aikana.

Vuosi	suomenkielisten tuki-infojen osallistujat	ruotsinkielisten tuki-infojen osallistujat	Osallistujat yhteensä
2010	403	266	669
2011	297	281	578
2012	405	301	706
2013	339	259	597
2014 keväällä	454	235	689
2014 syksyllä	576	271	847

Keväällä 2013 ja 2014 Hyvinkäällä järjestettyihin maataloustuki-infoihin oli mahdollista osallistua verkossa. Verkkolähetystä markkinoitiin yleisen tilaisuusmarkkinoinnin yhteydessä. Molemmilla kerroilla palaute oli erinomaisista ja verkkototeutus onnistui teknisesti hyvin. Keväällä 2014 verkon kautta tilaisuutta kuunneltiin parhaillaan yli 50 yhteyden kautta.

Osallistujat kommentoivat, että on helpotus, kun ilta-aikaan järjestettyyn tilaisuuteen ei tarvitse lähteä ajamaan paikanpäälle. Verkon kautta osallistujilla on myös helppo valita mitä aiheita haluavat kuunnella ja olla kuuntelematta asiat jotka eivät itseä kosketa. Tätä toimintatapaa on ehdottomasti syytä jatkaa ja kehittää seuraavissa hankkeissa. Verkkolähetysten haasteet-

na on, että silloin kun lähetystä on markkinoitu etukäteen, yhteyden on toimittava erittäin hyvin. Osallistujien on voitava varmasti luottaa siihen, että lähetys toimii.

Tilaisuuksien tallentaminen ja videoiminen ovat hyviä tiedonvälityksen keinoja, jolloin tilaisuuksien ohjelman katsominen on mahdollista myös jälkikäteen. Videon katsoja ei ole varsinainen osallistuja, eikä tällöin saada kerättyä katsojien yhteystietoja. Verkkolähetyksessä puolestaan seuraajat ovat osallistujia, mutta heiltäkään yhteystietojen saaminen ei ole yhtä varmaa kuin paikan päällä olevien. Tämän vuoksi hankkeiden tavoitteiden asettelu ja toteutus onkin syytä suunnitella huolella etukäteen.

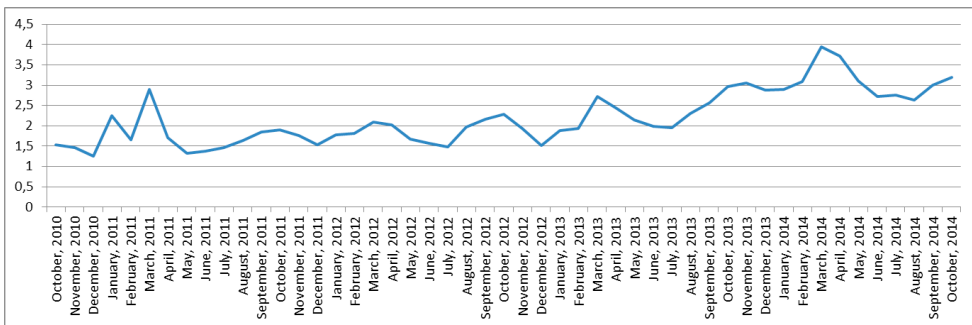
Verkkosivut Uudenmaan maaseudun tietokanavana

Uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi sivut kehitettiin Uudenmaan maaseututoimijoiden yhteiseksi tiedotuskanavaksi. Sivut perustettiin vuonna 2008, jolloin kilpailutettiin sivustojen palveluntarjoaja ja kehitettiin sivustojen layout. Sivujen sisältönä oli mm. hankkeiden ja toimijoiden yhteinen tapahtumakalenteri, tietoa ympäristöasioista ja energiakysymyksistä, koulutusmateriaaleja, tukien hakuun liittyviä materiaaleja, tiedotteita ja linkkejä ajankohtaisen tiedon äärelle. Tavoitteena oli saada eri toimijoiden ilmoituksia sivuille 2 – 3 tapahtumaa tai asiaa/viikko ja sivulle vierailijoita 1 000 – 1 500 kuukaudessa.

Kuva 2. Hankkeen verkkosivut toimivat Uudenmaan maaseudun tietokanavana.

Eri hankkeet ja toimijat lähettivät omia viljelijöille ja maaseutuyrittäjille suunnattujen tapahtumiensa tietoja sivuille vietäviksi. Sivuille vietiin neljän vuoden aikana yhteensä 337 tapahtumaa tapahtumakalenteriin ja kymmenittäin ajankohtaistiedotteita joka vuosi. Sivujen vierailijamäärät olivat hankkeen alkuaikoina 1 000 – 2 000 eri kävijää kuukaudessa. Kävijämäärä kasvoi mukavasti niin, että hankkeen viimeisenä vuonna, 2014, sivuilla vieraili jo yli 3 000 eri henkilöä kuukaudessa, kevään tukihakuaikaan lähes 4 000.

Kuvio 1. Uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi sivustojen eri vierailijoiden määrät (1000:tta kävijää kohden) kuukausittain koko hankkeen aikana.

Verkkosivujen vierailijamäärät ylittivät tavoitteet. Voidaan sanoa, että uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi sivut ovat hyvin tunnetut ja niitä pidetään hyvinä ja tarpeellisina. Hankkeen tekemässä kyselyssä vuonna 2013 selvitettiin viljelijöiden tyytyväisyyttä Uusimaaseutu-sivuihin. Vastaajat arvioivat sivut hyviksi ja selkeiksi. Jatkossa sivuja täytyy kehittää ja modernisoida, mutta näin hyvin tunnettujen sivustojen toimintaa olisi tärkeää jatkaa.

Verkkosivuilla tehtiin kokeiluja

Verkkosivuille vietiin hankkeen järjestämien tilaisuuksien materiaaleja. Tilaisuuksissa ei jaettu puhujien materiaaleja osallistujille, vaan materiaalit olivat kaikkien hyödynnettävissä verkkosivuilla. Osallistujille ei vaikuttanut olevan olennaista, onko materiaali paperilla vai verkossa. Tärkeää oli että se on löydettävissä silloin kun asiaan tarvitsee palata.

Keväällä 2014 sivuilla julkaistiin tukihakuun liittyviä tallenteita. Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinnossa työskentelevä maaseutuasiamies Anna Rönneberg valmisti tukihakuun liittyviä lyhyitä esityksiä, jotka tallennettiin Adobe Connect sovelluksella ja vietiin nylandsbygd.fi sivustolle. Aiheina olivat sähköiset karttakorjaukset ja sähköinen tukihaku. Yksi kevään 2014 suomenkielinen maataloustuki-info tallennettiin ja linkit esityksiin vietiin uusimaaseutu.fi sivustolle. Näin tuki-infon esitykset olivat kaikkien kuunneltavissa milloin itselle parhaiten sopii. Nämä linkit tallenteisiin oli helppo toteuttaa ja voisivat jatkossa olla hyvä lisä tiedottamisessa. Hankkeen verkkosivuilla oli maaliskuusta – huhtikuussa 2014 eniten vierailijoita koko hankkeen aikana. Todenkoinen syy huikeaan kävijämäärään ovat tallennetut esitykset.

Laurean lähiruokahankkeella oli käytössä uusimaaseutu-sivujen alisivu: www.uusimaaseutu.fi/lahiruoka. Lähiruokahankkeessa pidettiin hyvänä, että ei tarvinnut perustaa erillistä omaa sivustoaan vaan hankkeen sivut saatiin jo tunnetun sivuston alle. Sivut toimivat materiaalivarastona, josta hankke tiedotti sähköpostilla ja sosiaalista mediaa hyödyntäen. Ongelmaksi muodostui se, että uusimaaseutu-sivut olivat hankkeen sivut, jolloin sivujen olemassaolo riippuu hankkeen jatkumisesta. Tämä oli kuitenkin toimintatapa, jota kannattaisi edistää jatkossa.

Työtehoseuran ja MTK-Uusimaan yhteinen Urakka-hanke hyödynsi uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi-verkkosivuja viestinnässään. Urakka-hankkeen ajankohtaistiedotteet vietiin sivuille ja hankkeen lehti-ilmoituksissa ja sähköisissä tiedotteissa viitattiin uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi sivuihin. Tämäkin toimintatapa onnistui ihan hyvin.

Hankkeen roolia Uudenmaan maaseudun tiedottamisessa käsiteltiin myös artikkelissa: Hanke maaseudun tietokanavana, joka julkaistiin MTK-Viesti-lehdessä 11/2012.

Sähköinen tukihaku vaatii koulutusta

Maatalouden viljelijätukia on voinut hakea sähköisesti vuodesta 2009 alkaen. Keväällä 2014 puolet Uudenmaan viljelijöistä jätti tukihakemukset sähköisesti. Muualla maassa viljelijät ovat käyttäneet kaikkina vuosina sähköistä tukihakua enemmän kuin Uudellamaalla. Uudellamaalla on sähköistä tukihakua edistetty aktiivisesti markkinoimalla. Uusimaaseutu-hankkeessa etsittiin keinoja edistää sähköisen tukihaun käyttöä. Sähköinen tukihaku niin helpottaa tukihakuprosessia kuin hallinnon työtä.

Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelija Tiina Kärki selvitti vuonna 2013 Uusimaaseutu-hankkeen tilauksesta opinnäytetyössään sähköisen tukihaun ongelmakohtia ja etsi kehitysehdotuksia. Työssä haastateltiin viranomaisia ja tehtiin kyselyt Uusmaalaisille maatilaneuvojille sekä viljelijöille.

Maatilaneuvojista kyselyyn vastasi 15. Uudenmaan neuvojat ja EU-avustajat olivat tyytyväisiä saamaansa sähköisen tukihaun neuvontaan. He jättivät noin puolet tukihakemuksista edelleen paperilla. Tärkeimmät syyt paperihaakuun olivat, että viljelijät halusivat hakemukset paperilla tai neuvojan mukana kulkeva nettiyhteys ei toiminut riittävän luotettavasti.

Viljelijöille tehty kysely lähetettiin sähköisesti 1950 viljelijälle ja vastauksia saatiin 470. Vastaajista yli 40 %:lla oli käytössä kiinteä laajakaista. Langaton laajakaista oli 25 %:lla ja molemmat 31 %:lla. Verkkoyhteydet toimivat 92 %:lla hyvin. Vastausten perusteella tärkein syy siihen, miksi tuet haetaan paperilomakkeilla, on, että halutaan säilyttää kontaktin maaseutuasiamiehen, ja se, että on tottunut hakemaan tuet paperilomakkeilla. Nettiyhteyden toimimattomuus ei ollut tämän kyselyn mukaan viljelijöiden sähköisessä hakemisessa merkittävä ongelma. Sähköisessä tukihaussa virheiden tekemistä pelkäsivät yli 51-vuotiaat. Sitä nuoremmat eivät pelänneet virheitä. Vastausten mukaan yhä suurempi osa viljelijöistä aikoo kuitenkin jatkossa käyttää sähköistä hakua.

Opinnäytetyön tulokset vastasivat Maaseutuviraston keväällä 2013 tekemän selvityksen tuloksia. Koska tärkeimmät syyt jättää hakemukset paperilla liittyvät tottumukseen ja asenteisiin, voidaan sähköisen tukihaun käyttöä edistää koulutuksilla. Uudellamaalla kaikissa kuntien maaseututoimissa järjestettiin keväällä 2014 sähköisen tukihaun pienryhmäkoulutuksia. Vastavanlaisia koulutuksia on syytä jatkaa tulevana vuosina.

”Opinnäytetyön tulos antaa kuitenkin aihetta miettiä, olisiko muita keinoja, joilla viljelijöiden suhde maaseututoimistoon säilytettäisiin, mutta samalla saataisiin viljelijät hakemaan tukia sähköisesti.”

Tiina Kärki, opinnäyte: Maatalouden viljelijätukien sähköinen tukihaku Uudellamaalla – Tukihaun haasteita ja kehittämissuhteita.

Maatilojen energia-asiat ovat alkaneet mietityttää

Hankkeen tavoitteena oli tiedottaa maatilojen energiansäästön ja uusiutuvan energian mahdollisuuksista. Maatiloille vuonna 2010 lanseeratussa valtakunnallisessa energiaohjelmassa tavoitteena oli energiansäästö ja energiatehokkuuden edistäminen. Ohjelma luotiin toteuttamaan hallituksen energia- ja ilmastopoliittisia tavoitteita maataloussektorilla. Maatilojen haluttiin kiinnittävän huomiota energiankulutukseen ja tiloille haluttiin löytää energian säästökeinoja ja mahdollisuuksia tuottaa uusiutuvaa energiaa. Ohjelmaan liittyneille maatiloille laadittiin energiasuunnitelmia ja energiakatselmuksia, joita tekivät koulutautuneet energiasuunnittelijat. Suunnitelmien ja katselmusten laatimiseen oli mahdollista hakea valtion tukea.

Uusimaaseutu-hankkeen tavoitteena oli tiedottaa sekä tästä tukimuodosta ja nostaa esiin maatilojen mahdollisuuksia energian säästämiseen ja uusiutuvan energian hyödyntämiseen. Uusimaaseutu-hankkeen tuki-infojen yhteydessä keväällä 2011 lähes 600 viljelijää saivat tietoa energiaohjelmasta ja siihen liittyvästä tuesta. Energiaohjelma ei ole toteutunut suunnitellussa laajuudessa. Vuoden 2012 loppuun mennessä 59 000 maatilasta ohjelmaan oli liittynyt vain 303 maatilaa ja eniten vuonna 2012 ohjelmaan liittyneistä oli nautakarjatiloja. Uudeltamaalta ohjelmaan oli liittynyt yhteensä 19 maatilaa³. Ohjelma ja siitä tiedottaminen ovat kuitenkin vähitellen kiinnittäneet viljelijöiden huomion miettimään tilojen energia-asioita.

Ideoita maatilojen uusiutuvan energian käytön ja tuotannon mahdollisuuksiin

Uusimaaseutu-hankkeen syksyisin järjestetyissä uusiutuvan energian info-tilaisuuksissa tutustuttiin uusiutuvan energian tuotantomuotoihin ja siihen, miten energiaa olisi mahdollista tuottaa maatilalla. Energiainfot pyrittiin järjestämään mahdollisimman usein valtakunnallisella Energiansäästöviikolla. Energiansäästöviikko on Motivan lanseeraama kampanja, jota vietetään joka vuosi viikolla 41. Teemaviikon aikana markkinoidaan energiansäästön käytäntöjä. Kampanjaan osallistumalla järjestetyt tapahtumat saivat näkyvyyttä niin verkossa, radiossa kuin lehdistössä. Energiainfoja järjestettiin erityyppisinä toteutuksina: messut, luentotilaisuuksia sekä retkiä muissa maakunnissa toteutettuihin kohteisiin.

3 Maatilojen energiaohjelman vuosiraportti 2012.

Taulukko 3. Uusimaaseutu-hankkeen järjestämien energia-infot.

Energiainfojen aiheet
Marttojen niksit energiansäästöön
Bioenergian tulevaisuus
Kylien tulevaisuus – bioenergian osalta
Pellettienergia-info
Peltoenergia-info
Maatilan energiaohjelma
Tuulivoima-info
Maaseudun ekologinen jalanjälki
Vinkkejä energiansäästöön
Hämeen uusiutuvan energian hankkeiden tuloksia
Biokaasuretki
Energiaseminaari jätteiden energiahyödyntämisestä Uudellamaalla: <ul style="list-style-type: none"> • jätteet, bioetanoli ja biokaasu
Tuulivoimaretki
Biokaasuinfo
Aurinkoenergia-info
Hake- ja klapiyrittäjäinfo
Metsäenergia- ja lämpöyrittäjyys iltapäivä
Energiatohokkuutta viljankuivaukseen
Energiatohokkuutta maaseudulle
Biokaasu ja viljelyn energiatohokkuus

Hankkeen verkkosivuille koottiin maatilan energia -tietosivut. Sivulla esiteltiin toimijoita ja kohteita, joista löytyy tietoa maatilatason uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksista. Myös maatilojen energiaohjelmaa esiteltiin sivulla.

Hyvinkään energiamessut

Syksyllä 2011 Uusimaaseutu-hanke ja Hyvinkään kaupunki järjestivät yhteistyössä Hyvinkään energiamessut. Messuille kutsuttiin uusiutuvan energian yhdistyksiä esittelemään alansa pienenergiaratkaisuja, jotka sopivat erityisesti maatilojen mittakaavaan. Paikalla oli myös energianeuvojia. Osallistujia oli kahden päivän aikana noin 500 ja messut näkyivät myös paikallislehdissä. Messut olivat hankkeen järjestämien energia-aiheisten tilaisuuksien avaustapahtuma. Messut kokosivat energiansäästöön ja eri energiamuotoihin liittyviä toimijoita yhteen ja toimivat samalla hyvänä verkostoitumistapahtumana. Messuvieraat saivat vinkkejä ja vastauksia kysymyksiinsä. Hanke ja näytteilleasettajat puolestaan saivat hyviä kontakteja.

Hämeen ammattikorkeakoulun kestävä kehityksen aikuisopiskelijat toteuttivat ympäristöviestinnän opintojaksollaan messujen tiedotuskampanjan. Opiskelijat suunnittelivat ja toteuttivat mainoskampanjan Hyvinkään kaduilla ja kaupungilla, kirjoittivat lehti-kirjoituksia ja toteuttivat sähköistä tiedottamista. Messut saivatkin hyvin näkyvyyttä.

Kuva 3. Messut energiatietojen avaustilaisuutena ja verkostoitumistapahtumana.

Tutustumisetket uusiutuvaa energiaa tuottaville maataloille

Ensimmäinen energiaretki järjestettiin Erkki Kalmarin lypsykarjatilalle Laukaassa. Tilalla tuotetaan karjanlannasta, nurmirehusta ja läheisen suklaatehtaan sivutuotteista biokaasua. Biokaasua käytetään tilan lämmön ja sähkön tuotantoon sekä myydään tilalla olevalta tankkausasemalta autoilijoille. Samalla reissulla tutustuttiin Valtran tehtaaseen Äänekoskella, jossa on kehitetty biokaasutraktori.

Kuva 4. Biokaasun tankkaaminen oli kätevää.

Tuulivoimaretkellä tutustuttiin Huittisiin maaseutuyrittäjien yhdessä pystyttämiin kahteen tuulimyllyyn. Yrittäjät kertoivat tuulimyllyjen hankinnasta ja kokemuksistaan energiayrittäjinä. Retkellä kuultiin myös yleistietoa tuulivoimasta ja tuulivoimaloiden hankinnasta.

Kuva 5. Tuulivoimala maatilan pihapiirissä.

Energiatehokkuutta viljankuivaukseen päivä järjestettiin yhteistyössä Hämeen uusiutuvan energian tulevaisuus -hankkeen kanssa. Päivään kuului viljankuivurien energiansäästömahdollisuuksien ja biokuivureiden esittelyitä sekä tutustumiskierros kolmella maatilalla, joilla oli otettu käyttöön uudet biokuivurit. Osallistujia oli yhteensä 82 Uudenmaan ja Hämeen alueilta. Erinomaisesti onnistunut päivä osoitti, että viljelijät ovat havahtuneet miettimään maatalojen energia-asioita.

Kuva 6. Biokuivurit kiinnostivat viljelijöitä.

Tietopaketti Uudenmaan energiamahdollisuuksista

Hankkeessa koottiin tietopaketti Uudenmaan uusiutuvan energian ja energiansäästämisen mahdollisuuksista. Tietopakettia kokoamaan haastettiin mukaan HAMK:n kestävä kehityksen opiskelijat. Opiskelijat tuottivat selvitykset haastavasta aiheesta, uusiutuvan energian eri alojen potentiaalista.

Julkaisu: Uusiutuvan energian ja energiansäästön mahdollisuudet Uudellamaalla.

Uudellamaalla tuotetaan sähköä enemmän kuin kulutetaan. Vuonna 2011 sähköstä tuotettiin 85 % ydinvoimalla ja kaukolämmön yhteistuotannolla. Vain alle 0,2 % tuotettiin uusiutuvilla energiamuodoilla. Mahdollisuuksia uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseen olisi. Metsähakkeen tuotanto olisi mahdollista kaksinkertaistaa. Vuonna 2011 metsähaketta käytti Uudellamaalla 13 isoa 10–200 GWh tuottavaa laitosta ja lisäksi oli pienempiä lämpöyrittäjäkohteita. Erityisesti pienissä kunnissa mietitään kaukolämmöntuotannossa siirtymistä öljystä metsähakkeeseen.

Laajamittaista energiakasvien viljelyä tuskin tulee Uudellemaalle, sillä viljelyala ja viljelylajikkeet eivät suosi energiakasvien viljelyä, eivätkä Uudenmaan viljelijät oikein usko peltoenergiantuotannon kannattavuuteen. Laskennallisesti kuitenkin oljen polttoon lämpökattiloissa olisi mahdollisuuksia, sillä olkea voitaisiin korjata Uudellamaalla noin 200 000 tonnia vuodessa, ja sillä olisi mahdollista lämmittää 200 000 omakotitaloa. Myös Uudenmaan merenrannoilla kasvavan merijärviruo'on käyttämistä energiantuotantoon voitaisiin selvittää. Energiakasveista nurmibiomassat sopisivat viljan-

viljelyn ohien monipuolistamaan viljelykiertoa ja nurmea voitaisiin hyödyntää biokaasulaitoksissa.

Aurinkovoimaa ja tuulivoimaa Uudellamaalla voitaisiin hyödyntää huomattavasti nykyistä enemmän. Ne ovat myös energiamuotoja, joista löytyy maatilamittakaavaan sopivia laitteistoja. Maatilojen aurinkopaneelien ja tuulivoimaloiden yleistyminen kuitenkin odottaa aikaa, jolloin järjestelmillä voidaan tuottaa energiaa sähköverkkoon ja energiantuotannosta tulee pienyritystoimintaa. Pientuulivoimaloita Uudellamaalla on joitakin kymmeniä, mutta maaseutuyrittäjien omistamia suurempia tuulivoimaloita ei vielä ole. Teollisuuden tuulivoimaloita on merenrannoilla ja muutamia suunnitteilla sisämaahankin.

Uudenmaan kunnista puolet oli jo vuonna 2011 liittynyt TEM:n energiatehokkuussopimukseen tai energiaohjelmaan. Julkaisuun koottiin yhteen Uudenmaan kuntien energiansäästönsä tavoitteet. HAMKin kestävä kehityksen opiskelija Marika Soini teki hankkeen toimeksiannosta opinnäytetyönään selvityksen Uudenmaan kuntien suhtautumisesta uusiutuvaan energiaan ja energiansäästöön. Hän haastatteli kuntien viranomaisia ja selvitti millaisia tavoitteita kunnissa on ja miten tavoitteet pyritään saavuttamaan. Kaikissa kunnissa suhtauduttiin myönteisesti energiansäästöön ja uusiutuvaan energiaan ja tavoitteitakin oli asetettu, mutta usein konkreettiset keinot tavoitteiden toteuttamiseksi olivat vielä haussa.

Kolme vuosikymmentä viljelijäkursseja

Uudellamaalla on hankkeiden turvin edistetty vuorovaikutusta maanviljelijöiden ja maaseututoimijoiden välillä. Hankkeilla tuodaan tietoa uusista menetelmistä ja välineistä. Maaseudun tukiin liittyvä tiedotusvastuu kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle, tukien maksajavirasto Maville sekä alueellisesti maaseutuhallinnon viranomaisille, kuntien maaseutuasiamiehille sekä alueelliselle ELY-keskukselle. Maaseudun kehittämistä tehdään järjestöjen, yhdistysten, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten hankkeilla. Uudellamaalla viljelijöiden lisäkoulutusta on järjestetty jo yli kolmekymmentä vuotta. Aiemmin lisäkoulutusta järjestivät muun toimintansa ohessa maatalousoppilaitokset. Ne saivat silloin opetusministeriön tukea lisä- ja täydennyskoulutuksen järjestämiseen. EU-aikana koulutuksia on järjestetty hankerahoituksella. Maatalouden ja maatilojen kehittyessä ovat myös koulutuksen aiheet muuttuneet.

Ennen EU-aikaa Uudellamaalla Järvenpään maatalousnormaalikoulu järjesti maaseutuelinkeinojen monipuolistamista edistäviä kursseja, viljelijöiden täydennyskoulutusta järjestettiin Suitsiassa ja Carrefour Uusimaa Nyland järjesti maaseutuyrittäjille ammattimatkoja. Uudenmaan maaseutuopiston UusiMaaSeutu-projekti rahoitti 1990-luvulla kursseja erikoiskasvien tuotannosta, elintarvikkeiden jatkojalostuksesta, palveluyrittäjyydestä, metsätalouslyrittäjyydestä, maataloustuotteiden logistiikan kehittämisestä ja tuotteiden markkinoinnista. Ohjelmakaudella 1995–1999 yhtenä tärkeimpänä aiheena olivat viljelijöiden tietotekniikkakoulutukset. Myös EU-tukiin liittyviä koulutuksia pidettiin tärkeinä.

EU:n myötä alkoivat EU-tukikoulutukset. Aluksi tuottaja- ja neuvontajärjestöt järjestivät tukikoulutuksia. Vuodesta 2000 alkaen viljelijöiden koulutus on järjestetty pääosin maaseutuohjelmien hanketuilla. Maaseutuohjelmakaudella 2000–2006 ensin Uusimaaseutu II-hanke järjesti tukikoulutuksien lisäksi metsänhoitokursseja naisille ja yleistä metsätaloustalutusta. Lisäksi se järjesti tietotekniikkakoulutusta, sillä viljelijät tarvitsivat oppia tietokoneen käytössä. Uusimaaseutu II-hankkeen jälkeen Kehittyvä maatila -hankkeen (Gårdar i Utveckling) aikana tukikoulutusten ohessa olivat suosittuja työkyvyn ylläpitämiseen liittyvät kurssit. Hanke tarjosi myös tukineuvontaa. Ohjelmakauden aikana viljelijöille järjestettiin myös tietotekniikkakoulutuksia. Ohjelmakauden lopulla niille ei enää ollut niin paljon kysyntää kuin alussa. Tukineuvonta ja -koulutukset sen sijaan koettiin edelleen hyödylliseksi. Hankkeen aikana viljelijöille tehdyssä kyselyssä viljelijät toivoivat tukikoulutusten lisäksi myös verotukseen ja sukupolvenvaihdoksiin liittyvää koulutusta.

Ohjelmakaudella 2007–2013 hanketoiminnalla edistettiin tuotanto-osaamisen lisäksi viljelijöiden liiketaloudellista ja yritysosaamista. Viime vuosina viljelijöille suunnattuja hankkeita on ollut useita ja maataloille ja maaseutuyrityksille on koulutusta ja tiedotusta ollut laaja valikoima. Jatkossakin hank-

keita pidetään tärkeinä välineinä maatalouden alueellisessa kehittämisessä ja uusien välineiden ja toimintatapojen käyttöön ottoon innostamisessa. Uusimaaseutu-hankkeen kyselyssä vuonna 2013 viljelijät toivoivat jatkossa koulutuksia erityisesti viljelyyn liittyvistä aiheista sekä edelleen maataloustuokiin liittyviä koulutuksia. Viljelijät toivoivat, että maataloustuokiin liittyvistä muutoksista järjestetään jatkossakin tilaisuuksia. Yli puolet vastaajista toivoi, että Uusimaaseutu-hanke saisi jatkoa. Vaikka viime vuosina valtakunnallinen ministeriön ja Maaseutuviraston tiedotus on kehittynyt hyvin paljon, ei se viljelijöiden mielestä ole riittävää. Alueelliselle tiedottamiselle on edelleen kysyntää.

Uudenmaan maatiloille suunnattua koulutustoimintaa käsiteltiin Uusimaaseutu-hankkeen artikkelissa: Kolme vuosikymmentä viljelijäkursseja – mitä on saatu aikaan? Uusmaalainen -lehti 2012.

Maaseudun uudenlainen yrittäjyys tarvitsee tukea

Hankkeen projektikoordinaattorina toiminut Leena Vilkkä määritteli Uusimaaseutu-termin seuraavasti: ”Uusimaaseutu viitta yhtäältä maantieteelliseen alueeseen ja toisaalta uuteen ajatteluun, metropolimaaseutuun, mikrotiloihin, maatalouden vihertämiseen, lähiruokaan ja lähienergiaan”. Näitä aihealueita tarkasteltiin Uusimaaseutu-hankkeen artikkelissa *Uusimaaseutu – ihmisten ja ympäristön parhaaksi*. Nämä ovat myös aiheita, joihin maatilat tarvitsevat jatkossa hankkeiden tukea. Artikkelijulkaisu julkaistiin vuonna 2012 Kellan tutkimusosaston julkaisussa Yhteyksien kirja – Etappeja ekososiaalisen hyvinvoinnin polulla. Artikkelissa kuvailtiin käsitteen uusimaaseutu kautta maaseutua positiivisena mahdollisuutena ja voimavarana. Uusimaaseutu ei ole vain alkutuotantoa, vaan monipuolista yrittäjyyttä, harrastuksia ja elämäntapoja. Se on ihmisten, asumisen ja yrittäjyyden maaseutua.

Artikkelissa käsiteltiin myös sitä, miten EU:n maatalouspolitiikan tavoitteena on ruoantuotannon turvaamisen lisäksi ruoan ekologisuuden ja terveellisyyden edistäminen sekä maaseudun luonnon monimuotoisuuden ja vesistöjen tilan parantaminen. Vihreällä maatalouspolitiikalla pyritään vastaamaan siihen vaatimukseen että, kun tukia maksetaan, niitä maksetaan tuotetuista ympäristöhyödyistä. Siitä että viljely muokkaa maisemaa, tai tuotetaan uusiutuvaa energiaa. Yhteiskunnan, myös kaupunkilaisten etu on että maatilojen monialaista yritystoimintaa edistetään. Tulevaisuuden maataloudessa nähdään tavoitteena energiaomavaraisuuteen pyrkimisen.

”Maaseudun vahvuudet ovat juuri uusiutuvassa energiassa, puhtaassa vedessä, ilmassa ja ruoassa, elämisen väljyydessä ja hitaassa elämänrytmissä.”

Tiedonkulusta ja kehitysehdotuksia

Ennen vuotta 2000 viljelijöitä tavoiteltiin kirjepostilla ja lehti-ilmoituksilla. Uudellamaalla viljelijöille koottiin tapahtumakalentereita, jotka postitettiin mautiloille. Vielä Kehittyvä maatila hankkeessa vuonna 2006 tehdyn kyselyn mukaan viljelijöiden tärkeimmät tiedonsaantikanavat olivat tuolloin sanomalehdet. Lehtien jälkeen toiseksi eniten tietoa saatiin MTK:n toimihenkilöiltä ja postikirjeistä sekä internet-sivuilta ja ProAgrian neuvojilta. Hankkeille alettiin perustaa omia internet-sivuja 2000-luvun alusta lähtien ja sähköisen viestinnän merkitys on lisääntynyt vähitellen. Nykyään tiedottamista tehdään useita eri kanavia pitkin.

Vuonna 2013 Uusimaaseutu-hankkeen kyselyssä viljelijät pitivät itselleen tärkeimpinä tiedonsaantikanavina sähköpostia ja sanomalehtiä. Sähköpostin käyttämisessä on tapahtunut selkeä muutos. Viljelijät ovat nyt valmiimpia ja halukkaampia sähköiseen asiointiin kuin aiemmin. Internet-sivuja ja Facebookia pitivät toistaiseksi tärkeinä vain muutamat viljelijät.

Uusimaaseutu-hankkeen haastatteluissa maaseututoimijoille yleisenä viestinä nousi esiin, että nykyään tiedonvälitykseen kiinnitetään paljon huomiota. Sähköposti on tärkein viljelijöiden tavoittamisessa ja jokaisella toimijalla on kerättynä sähköpostilistoja omaan käyttöön. Yhteystietojen ylläpitäminen koetaan työlääksi, mutta välttämättömäksi. Yhteystietojen hallintapalveluja ei vielä ole koettu tarpeellisiksi hankkia, mutta jatkossa ne voisivat olla hyödyllisiä. Yhteystietojen keräämisessä tulevat myös henkilötietolain rekisterinpitäjän velvoitteet noudatettavaksi, minkä vuoksi yhteystietojen hallintaa on tärkeää pohtia.

Viranomaisten tiedotuskanavat aktiiviseen käyttöön

Vuonna 2013 kuntien maaseutuhallinto uudistui ja Uudellemaalle perustettiin kolme useamman kunnan viljelijöitä palvelevaa yhteistoiminta-alueita. Käyttöön otetun isäntäkuntamallin mukaan yksi kunnista toimii isäntäkuntana ja tuottaa palvelut sopimusalueen kunnille. Tässä yhteydessä kuntien maaseututoimien työntekijät siirtyivät isäntäkuntien palvelukseen. Uudenmaan kaikille kolmelle yhteistoiminta-alueelle perustettiin kullekin kaksi toimipistettä. Uudistuksen yhtenä tavoitteena oli, että se johtaisi aktiiviseen maaseututoiminnan ja palveluiden kehittämiseen. Isompina kokonaisuuksina toimiessaan maaseutupalvelut voivat jatkossa paremmin osallistua alueelliseen strategiatyöhön ja kehittämistoimintaan. Sitten maaseutu-asiamiehet ovat ottaneet Uudellamaalla merkittävän roolin alueen viljelijöiden tukihakukoulutuksissa ja tiedonvälityksessä viljelijöille.

Uudistunutta kuntien maaseutuhallintoa käsiteltiin Uusimaaseutu-hankkeen artikkelissa: Maataloussihteerit muuttavat – Uudellemaalle kolme maaseututoimea ja kuusi toimistoa. Uusmaalainen-lehti 2012.

Kuntien maaseututoimen tehtävät liittyvät pitkälti maataloustukien hallinnointiin. Maaseutuasiamiehet saavat työhönsä liittyvän ohjeistuksen ja tiedotuksen Maaseutuvirastosta. Maaseutuvirasto tekee tulossopimukset kuntien maaseututoimien kanssa ja järjestää koulutuksia/tiedotusta maaseutu-toimille. Koulutuksia pidetään hyvinä, mutta tiedotusta toivottaisiin enemmän. Elintarviketurvallisuusvirasto on toinen ohjaava taho. Siltä kaivattaisiin aktiivisempaa tiedotustoimintaa. Uudenmaan ELY-keskus on perinteisesti järjestänyt vuosittain 2 – 3 koulutuspäivää maaseutuelinkeinoviranomaisille ja niiden toivotaan jatkuvan. Maaseudun kehittämiseen liittyvää tiedotusta maaseutuasiamiehet eivät saa järjestelmällisesti, vaan yhteydet muihin maaseututoimijoihin ja maaseudun kehittämiseen ovat satunnaisia. Maaseutuasiamiehet toivovat, että maaseudun kehittämiseen liittyvää tietoa olisi enemmän saatavilla.

Uudenmaan ELY-keskus on olennaisessa roolissa tiedottaessaan maaseutu-toimijoille maaseutuohjelman toteuttamisesta Uudellamaalla. Tärkein maaseutuohjelman toteuttamisen väline on ollut maaseutujaosto, joka on maaseudun kehittämisen strateginen yhteistyöfoorumi. Maaseutujaoston kokouksia pidetään hyvinä ja tärkeinä ja ELY-keskuksen koetaan kuuntelevan ”kenttätoimijoita” hyvin. Kuitenkin koska maaseutujaostoon osallistuu vain osa maaseututoimijoista, olisi hyvä, jos maaseutujaostossa keskustelluista asioista voitaisiin tiedottaa kaikille toimijatahoille. ELY-keskukselta toivotaan sähköistä maaseutuasioiden tiedottamista ja aktiivisempaa tiedottamisotetta.

Uudenmaan tuottaja- ja neuvontajärjestöt saavat tietoa pääasiassa kattojärjestöjensä kautta. Myös ELY-keskuksen koolle kutsumia maaseutujaostoa, viljelijäraatia sekä kestävän maatalouden neuvottelukuntaa pidetään tärkeinä ja hyvin toimivina tiedonvaihdon kanavina. Kuitenkin eniten tiedon koetaan vaihtuvan henkilökohtaisten keskustelujen kautta. Uudenmaanliiton ja maaseudun yhteistyöryhmä MYR:n tiedottamista kaivattaisiin lisää. Neuvontajärjestöissä käytetään myös Mavin viranomaistiedotteiden Aitta-tietopalvelua.

Tuottajajärjestöjen paikallisyhdistysten toiminta on vaihtelevaa, joten tiedonkulkua paikallisyhdistysten kautta riippuu yhdistyksestä. Toiset yhdistykset toimivat hyvinkin aktiivisesti, kun taas toisissa toiminta on vähäistä. Aktiivisimmat paikallisyhdistykset järjestävät tapahtumia ja opintoseuroja sekä tiedottavat sähköpostilla jäsenilleen. Suomenkielisten maamiesseurojen toiminta on Uudellamaalla hiipunut. Ruotsinkieliset Uudenmaan tuottajayhdistykset ja maamiesseurat ovat muutamalla paikkakunnalla yhdistyneet maaseutuyhdistyksiksi, ja lähiaikoina yhdistymisiä saattaa tulla muutama lisää.

Uudellamaalla maaseutuhankkeita järjestävät erilaiset toimijat. Hankkeiden välillä tiedonkulkua on vaihtelevaa. Yhteistyötä tehdään lähinnä toimialoitain. Haasteena Uudellamaalla on myös toimiminen kahdella kielellä. Silloin kun hankkeita ei ole suunniteltu selkeästi kaksikielisiksi, jää yhteistyö ruotsinkielisten tai suomenkielisten toimijoiden kanssa helposti varsin vähäiseksi. Maaseutuhankkeissa toivotaan että ELY-keskus tiedottaisi aktiivisesti maa-

seutuohjelmasta. Maaseutuverkoston ja Mavin tiedotusta pidetään niin hankkeissa kuin järjestöissäkin lähinnä viranomaisten välisenä tiedotuskanavana, ei niinkään toimija- tai asiakastiedottamisen kanavana.

Leader-toimintaryhmät ja niiden rahoittamat hankkeet tekevät alueillaan arvokasta maaseudun kehittämistyötä. Toimintaryhmien kautta tiedotetaan kunkin alueen yhdistyksille ja aktiivisille toimijoille. Muiden maaseututoimijoiden toiveena on, että toimintaryhmien työstä ja niiden kautta rahoitettavista hankkeista tiedotettaisiin nykyistä enemmän koko Uudenmaan alueelle ja kaikille alueen maaseututoimijoille, jotta kokonaiskuva siitä mitä kaikkea on meneillään hahmottuisi paremmin.

Yhteistyöllä maaseutuyrittäjät tavoitetaan parhaiten

Viljelijöitä lähimpänä ovat kuntien maaseutuasiamiehet ja he myös tavoittavat viljelijät hyvin. Viime vuosiin saakka viljelijöille on lähetetty tiedotteita pääsääntöisesti postitse. Viimeisten kolmen vuoden aikana toimintatapa on muuttunut ja postin lähettäminen on lähes jo lopetettu. Tarvittaessa viranomaisilla on mahdollisuus käyttää Itellan (Postin) postituspalvelua, jossa tiedote kirjoitetaan sähköisesti ja postitus tehdään Itellan kautta. Maaseutuasiamiehillä on myös hyvät listat viljelijöiden sähköpostiosoitteista. Itä- ja Länsi-Uudenmaan kuntien maaseutuhallinnot käyttävät tiedottamiseen myös Facebookia, mutta niiden kautta tavoitetaan toistaiseksi vain pieni määrä viljelijöitä.

HAMK:n agrologiopiskelija Pirjo Mäkipää teki syksyllä Keski-Uudenmaan alueen viljelijöille asiakastytyväisyyskyselyn, jossa selvitettiin toiveita Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalveluiden toiminnan kehittämiseen. Lisäksi selvitettiin sähköisten palvelujen käytön kokemuksia ja kiinnostusta sähköisen asioinnin koulutukseen. Kyselyyn vastasi 341 viljelijää (32 %) alueen noin 1 000 viljelijästä. Vastausten mukaan palveluihin ollaan pääosin tyytyväisiä. Suurin osa viljelijöistä asioi edelleen mieluiten toimistolla käyden ja säilyttää kontaktin maaseutuasiamiehiin, mikä on hyvä asia. Sen sijaan yhteydenpitoa (toimistolla käyntiä) voisi pyrkiä ohjaamaan myös muihin ajankohtiin kuin vuoden kiireisimpään, tukihakuaikaan keväällä. Tärkeimpiä syitä siihen, miksi tukihakemukset jätetään paperilla eikä sähköisesti olivat: 1) viljelijä haluaa tavata maaseutuasiamiehen, 2) viljelijä epäilee tietotekniikkataitojaan, 3) viljelijä ei luota siihen, että osaa täyttää sähköisen hakemuksen oikein. Näihin haasteisiin pystytään vastaamaan, sillä vastaajista 63 % olisi kiinnostunut saamaan koulutusta sähköisen tukihakemuksen täyttämiseen. Kyselyn vastuksissa esitettiin pari hyvää ideaa, joiden toteuttamista voisi harkita. Ehdotettiin mm. että asiakaskirjeitä lähetettäisiin enemmän ja että perustettaisiin sähköisten tukihakemusten tarkastuspalvelu.

Pirjo Mäkipää, opinnäyte: Keski-Uudenmaan maaseutuhallinnon asiakkaiden tyytyväisyys palveluihin.

Tuottajajärjestöt tiedottavat omasta toiminnastaan Maaseudun Tulevaisuus ja Landsbygdens Folk lehdissä sekä järjestöjensä tuottamissa omissa ammattilehdissä. Myös muiden toimijoiden on mahdollista tuottaa lehtiin ajankohtaisia kirjoituksia. Sähköposti on korvannut tuottajajärjestöissäkin postikirjeet. MTK-Uusimaa ei enää lähetä viljelijöille kirjepostia lainkaan. NSP:n jäsenkirje toimitetaan edelleen postitse. Tuottajajärjestöjen sähköpostilistoille on liittynyt kattava määrä viljelijöitä. Facebook-sivut toimivat ruotsinkielisten viljelijöiden tavoittamisessa hyvin, kuten myös nuorten viljelijöiden tavoittamisessa. Yhteydenpitoa nuoriin viljelijöihin tehdään myös ryhmätekstiviesteillä.

Neuvontajärjestöt ovat panostaneet viljelijöille tiedottamiseen viime vuosiina. Nylands Svenska Lantbrukssällskap:n tärkeimmät tiedotuskanavat ovat kotisivut ja sähköpostilistat. Facebook on otettu käyttöön ja se on toiminut myös hyvin. ProAgria Uusimaa yhdistyi vuoden 2013 alussa ProAgria Etelä-Suomeen. Tiedottamisessa tärkein väline on ProAgrian Satoa-lehti ja ProAgrian verkkosivut. Lisäksi maataloille tiedotetaan sähköpostilla ja lehti-ilmoituksilla. Hämeen ja Pirkanmaan alueiden maataloille ProAgria Etelä-Suomi tiedottaa paljon alueiden tuottajajärjestöjen kautta. Postikirjeitä ei juurikaan enää käytetä.

Maaseutuhankkeiden tiedottaminen tehdään pääosin hankkeita hallinnoivien organisaatioiden sekä yhteistyötahojen tiedotuskanavia pitkin. Osallistujia tavoitellaan keräämällä sähköpostilistoja, joiden kautta tiedotetaan hankkeiden asioista ja tapahtumista. Hankkeiden haasteena on tiedottamisen onnistuminen erityisesti hankkeen alkuvaiheessa, jolloin yhteystietoja vasta aletaan kerätä. Työtä ja näkyvyyttä helpottaa huomattavasti, jos tiedotus voidaan tehdä oman tai toisen organisaation kautta. Tiedottamista tehdään nykyään paljon sosiaalisessa mediassa, enimmäkseen Facebookin kautta, mutta jonkin verran myös Twitterin ja Instagrammin välityksellä. Hankkeissa tiedotusta on tehty myös yhteistyötahona toimivien tuottajajärjestöjen kautta. Yhteistyötä tuottajajärjestöjen kanssa pidetään erittäin tärkeänä.

Kehittämisen paikat ja toimijoiden toiveet

Vuonna 2014 toimijat ovat tyytyväisiä vuosina 2007–2014 toteutettuihin hankkeisiin. Toteutetuille hankkeille toivottiin jatkoa. Hankkeita hallinnoiville organisaatioille on kullekin löytynyt omat aihealueet mitä kehitetään. On kehittynyt työnjako. Jatkossa tarvitaan vieläkin lisää yhteistyötä. Uusia hankkeita toivotaan jatkossa ainakin maatilojen liiketalousosaamisesta, Uudenmaan luomutiloille suunnattu koulutushanke sekä maatilojen luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen tähtäävä hanke.

Tiedonvälitys on pääpiirteittäin onnistunut hyvin. Viljelijöille suunnattujen tapahtumien päällekkäisyyttä ei täysin onnistuttu välttämään, mutta yleisesti tilaisuuksien ajankohtien päällekkäisyyttä ei ole koettu enää ongelmaksi. Tiedonvälitystä kaivattaisiin kuitenkin lisää. Yhteydenpito toimijoiden kesken takaa sen, että tieto kulkee kohtalaisen hyvin toimialoittain. Sen sijaan Uudenmaan maaseudun kehittämisen kokonaiskuvaa on edelleen vaikeaa hahmottaa. Tähän tarvitaan jatkossa panostusta.

Mitä sitten kannattaisi tehdä jatkossa? Tässä esille nousseita kehittämisehdotuksia, esityksiä jatkotoimenpiteiksi.

Kehitysehdotus 1: Viranomaisten tiedotuskanavat aktiivisempaan käyttöön. ELY-keskuksen kaikista maaseutuun liittyvistä tiedotettavista asioista voitaisiin tiedottaa sähköisesti ja yhteisesti kaikille maaseututoimijoille. Välineeksi sopisi esim. uutiskirje, videoposti tms. Lisää tiedotusta kaivataan mm. seuraavista:

- Yritys- ja investointituet sekä uusien aloittavien viljelijöiden tuet
- Maatalouden vuokra-asiat
- *Eviran maatalouteen liittyvät määräykset ja ohjeet*
- *Maaseutuohjelman toteuttamisen alueellinen tiedotus*

Kehitysehdotus 2: Maatalousyrittäjien tavoittaminen yhteistyöllä. Olisi hyvä, jos viljelijöille suunnattua tiedotusta voitaisiin hoitaa keskitetysti. Nykyisellään jokainen toimija lähettää viljelijöille erikseen sähköpostia. Mikäli toimijat onnistuisivat sopimaan yhteisestä viestinnästä esim. yhteisen uutiskirjeen tms. toteuttamiseksi, se antaisi ulospäin positiivisen kuvan hallitusta yhteistyöstä. Yhteinen viestintä lisäisi samalla toimijoiden välistä tiedonkulkua ja tukisi hankkeiden työtä. Yhteisessä tiedottamisessa voitaisiin ottaa käyttöön yhteystietojen hallintaohjelma. Maatalousyrittäjille voitaisiin tiedottaa myös Leader-toimintaryhmien kautta rahoitettavista hankkeista ja yhteisen tiedottamisen kautta voitaisiin tehdä koko maaseudun kehittämisohjelmaa tutuksi. Esimerkiksi maaseudun rahoitustuet ja niitä tukevat yrityspalvelu voisivat tulla tätä kautta nykyistä näkyvämmiksi.

Kehitysehdotus 3: Tilaisuuksien materiaalit kaikkien hyödynnettäväksi. Viljelijöille suunnatuissa hankkeissa tuotetaan paljon tietoa ja hyvää mate-

riaalia. Tämä tieto olisi jatkossa saatava entistä näkyvämmäksi ja yleiseen käyttöön. Erilaisten tilaisuuksien verkkolähetykset, videointi ja tallentaminen olisi hyvä ottaa kaikissa hankkeissa käyttöön ja tuotettu materiaali olisi mahdollista jakaa erilaisten verkkopalveluiden kautta. Näin niin hankkeiden kuin muidenkin maaseututoimijoiden toiminta saataisiin sekä näkyvämmäksi että läpinäkyvämmäksi.

Uusimaaseutu-hankkeen arviointi

Hankkeelle oli asetettu sekä konkreettisia määrällisiä tavoitteita että laadullisia ylempään tason tavoitteita. Uusimaaseutu-hankkeen toteutus eteni suunnitelman ja suunnitellun aikataulun mukaisesti. Toteutuksen suunnittelu tehtiin yhteistyössä ohjausryhmän sekä Uudenmaan maaseutuviranomaisen kanssa. Aikataulullisesti verkkosivujen ylläpitäminen ja päivittäminen oli jatkuvaa työtä. Infotilaisuudet puolestaan rytmittyivät kevään ja syksyn tilaisuuksiin. Tavoitteena olevien julkaisuihin sisältö kerättiin hankkeen toteutuksen myötä. Määrälliset tavoitteet ja indikaattoritavoitteet toteutuivat hyvin. Järjestetyistä tilaisuuksista saatiin sekä osallistujilta että hankkeen yhteistyötahoilta hyvää palautetta.

Tilaisuuksiin osallistuneiden viljelijöiden mukaan hankkeesta on ollut hyötyä heidän maataloilille ja yritystoiminnalle. 227 vastaajasta vain neljä arvioi, että ei ollut hyötynyt hankkeesta mitenkään. Valtaosan mielestä hanke oli hyödyttänyt melko paljonkin. (Uusimaaseutu-hankkeen kysely vuonna 2013)

Uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi verkkosivut kehitettiin toimijoiden yhteiseksi portaaliksi, johon voitaisiin koota eri toimijoiden ajankohtaiset asiat ja tiedotteet yhteen paikkaan. Saadun palautteen mukaan sivut toimivat hyvin ja vastasivat tarkoitustaan. Jatkossa tiedottamisen on oltava nykyistä monipuolisempaa sekä tiedotustapojen että aiheiden suhteen. Käyttöön olisi otettava monipuolisempia tiedotustapoja, esim. videopostit sekä sähköiset uutiskirjeet. Tilaisuudet olisi hyvä videoida ja videot sekä tilaisuuksien materiaalit voitaisiin julkaista entistä enemmän verkossa, jotta tieto jää nykyistä paremmin elämään. Verkkosivujen olisi toimittava kaikilla erilaisilla näyttöpäätteillä ja puhelimilla. Mikäli yhteistä tiedottamista tehdään jatkossa, olisi tiedottamisen kohderyhmää hyvä laajentaa edelleen maataloudesta koko maaseudun kehittämiseen.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Määrällisten tavoitteiden toteutuminen:

- Vuosittain järjestetään 10 – 20 tilaisuutta, tavoitteena on 700 – 900 kävijää vuodessa. Indikaattoritavoitteena oli 80 infotilaisuutta koko hankkeen aikana.
 - Hankkeessa järjestettiin yhteensä 83 infotilaisuutta eli 20 tilaisuutta vuodessa.
 - Osallistujia oli 4 987 eli keskimäärin yli 1 200 kävijää /vuosi.

- Uusiutuvan energian käytöstä järjestetään maaseudulle suunnattu tiedotuskampanja (2011 – 2013): joka sisältää vuosittain 8 – 15 kpl energiainfoja ja tavoitteena on 200 – 300 kävijää/vuosi.
 - Energiainfoja järjestettiin 21 kpl (keskimäärin 7/vuosi) ja tilaisuuksiin osallistui noin 200 henkilöä/vuosi.
- Uusimaaseutu.fi/nylandsbygd.fi sivut: tavoitteena on, että vierailijoita käy keskimäärin 1 000 – 1 500 kävijää kuukaudessa.
 - Tavoite ylittyi. Sivujen kävijämäärä kasvoi hankkeen aikana noin 3 000 kävijään kuukaudessa, vuonna 2014 parhaimmillaan lähes 4 000 vierailijaa.
- Hanke tuottaa vähintään neljä julkaisua (indikaattoritavoite). Nämä voivat olla esim. artikkeleita ammattilehdissä (hyvät käytännöt, muut) ja selvitysraportit tehdyistä kartoituksista. Energiatiedotuksen tavoitteena oli olemassa olevan tutkimus- ja muun tiedon, hyvien käytäntöjen ja kohdekuvausten kokoaminen tietopaketti.
- Hankkeessa tuotettiin kuusi julkaisua:
 - Maataloussihteerit muuttavat – Uudellemaalle kolme maaseututoimea ja kuusi toimistoa. Uusmaalainen-lehti 2012.
 - Kolme vuosikymmentä viljelijäkursseja – mitä on saatu aikaan? Uusmaalainen-lehti 2012.
 - Hanke maaseudun tietokanavana. MTK-Viesti 11/2012.
 - Uusimaaseutu – ihmisten ja ympäristön parhaaksi. Leena Vilkkä ja Sonja Pyykkönen, Uusimaaseutu hanke. Kirjassa: Yhteyksien kirja. Etappeja ekososiaalisen hyvinvoinnin polulla. Toim. Tuula Helne ja Tiina Silvasti 2012.
 - Uusiutuvan energian ja energiansäästön mahdollisuudet Uudellamaalla. Hämeen ammattikorkeakoulun julkaisusarja, 2013. Sähköinen julkaisu osoitteessa: http://vilkas02.vilkas.fi/epages/vilkas02.sf/fi_FI/?ObjectID=5095386
 - Uusimaaseutu – Uudenmaan maaseudun tietokanava. Uudenmaan maaseudun ja uusiutuvan energian tiedotushankkeen loppuraportti 2014.
- Hankkeen tuloksia ja vaikutuksia voidaan arvioida hankkeelle asetettujen laadullisten tavoitteiden kautta. Laadulliset tavoitteet olivat:
- Maatalouden ja maaseudun elinkeinojen kehittämisen yleiseen ilmapiiiriin vaikuttaminen tiedonkulun ja viestinnän parantamisella. Vuosien 2007 – 2010 aikana tehdyn tiedonvälitystyön jatkaminen.
- Uusiutuvan energian käytön lisäämiseen vaikuttaminen. Uusiutuvan energiakäytön mahdollisuuksista, energiansäästöstä ja energiayrittäjyyden mahdollisuuksista järjestetään tiedotuskampanja.
- Asiakaslähtöisyys ja avoimuus; julkisesti rahoitettujen hankkeiden ja niiden tulosten näkyvyyden lisääminen.

Hankkeen myötä Uudellamaalla saatiin tiedotettua viljelijöille ajankohtaisista ja tärkeistä aiheista. Viljelijöiden oli helpompaa seurata ja etsiä tietoa Uudenmaan tapahtumista kun tapahtumat oli koottu yhteen tiedotuspaikkaan. Infotilaisuuksissa välitettiin tärkeää tietoa maatalousyrittäjien toimintaan vaikuttavista muutoksista. Hankkeen toiminnalla tuettiin myös muita hankkeita niiden tiedotustyössä. Uusiutuvan energian ja energiansäästön osalta nostettiin esiin maatilatason ratkaisuja ja koottiin Uudenmaan uusiutuvaan energiaan liittyvistä aiheista saatavilla oleva tieto yhteen, niin että kokonaiskuva ja nykytilanne on hahmotettavissa. Uusien ratkaisujen esiin tuomisella lisättiin tietoisuutta ja siten aktivoitiin miettimään tilakohtaisia ratkaisuja.

Uudenmaan maaseudun toimijoiden kesken yhteistyö sujui hyvin. Yhteinen tiedottaminen lisäsi yhteistyötä ja tietoisuutta toisten tekemisestä. Sen myötä päällekkäisiä toimia ei tehty, vaan toimijoiden välillä vallitsi työnjako. Parempi tiedonkulku on niin kaikkien toimijoiden kuin kohderyhmän eli maatalousyrittäjien etu. Hanke tuki työllään muita toimijoita ja vastavuoroisesti muiden toimijoiden tuki oli hankkeen toteutukselle olennainen.

Alun perin hankkeen toteutusaika oli 1.9.2010 – 31.12.2013. Maaseutuohjelmakauden vaihtuessa vuonna 2014 hankkeen toteutuksen jatkamista pidettiin niin tärkeänä, että sille toivottiin jatkoa. Ensin haettiin jatkoa 31.8.2014 saakka, jolloin oli tavoitteena tiedottaa keväällä 2014 uudesta alkavasta ohjelmakaudesta. Ohjelmakauden alku kuitenkin viivästyi. Hankkeelle haettiin vielä jatkoa 31.12.2014 saakka, jotta ehdittäisiin tiedottaa tuki- ja lainsäädäntömuutoksista niin paljon kuin mahdollista. Niin osallistujat, maaseututoimijat kuin Uudenmaan viranomaisetkin ovat toivoneet hankkeelle jatkoa myös vuonna 2015.

Ohjausryhmän palaute

Hankkeen lopussa ohjausryhmä antoi palautetta hankkeen toiminnasta.

Hankkeen loppuraportissa on käsitelty hankkeen toimia monipuolisesti, tapahtuneita asioita avaten ja pohdiskellen, uusia tavoitteita esittäen. Mukavaa perspektiiviä Uudenmaan maaseudun kehittymiselle – ja edelleen jatkotyölle – on saatu ottamalla hallitusti näkyviin tapahtumia 90-luvulta asti.

Uusimaaseutu-hanke saavutti asetetut tavoitteet hienosti ja on saanut kiitosta alueen toimijoilta. Hankkeessa järjestettiin paljon monipuolista toimintaa ja tilaisuuksia, joihin osallistui suuri määrä alueen maatalousyrittäjästä. Neljän vuoden aikana kokeiltiin uusia toimintatapoja ja toimintaa kehitettiin ”kentän” toiveita kuunnellen. Toimintaa onnistuttiin toteuttamaan kaksikielisesti, vaikka siinä oli matkan varrella myös haasteita. Käytännön projektinhallinta ja toteutus sujuivat hyvin. Jatkossa perinteisten tiedotustilaisuuksien rinnalle voidaan ottaa tehokkaampia ja asiakasystävällisempiä vaihto-

ehtoja joilla voitaisiin tavoittaa uusia osallistujia. Hyvin tunnetuksi tulleille uusimaaseutu.fi ja nylandsbygd.fi verkkosivuille toivotaan jatkoa.

Yhtenä tavoitteena oli lisätä yhteistyötä Uudenmaan maaseututoimijoiden kesken. Ohjausryhmä sitoutui hankkeeseen ja ohjasi toimijoita ja viljelijöitä mukaan hankkeen toimintaan. Yhteistyö hankkeessa mukana olevien kehittäjätahojen välillä toimi hyvin. Ohjausryhmän kokousten yhteydessä käydyt keskustelukierrokset tulivat tärkeiksi toimijoiden ajankohtaisten asioiden päivityksen kannalta. Erinomaista oli se, että kuntien maaseutupalvelut saatiin mukaan yhteistoimintaan. Tiedottamisyhteistyötä voidaan silti edelleen parantaa. Jatkossa tiedotusyhteistyöhön toivotaan mukaan myös alueen Leader-toimijat ja niiden kautta rahoitetut mikroyritykset ja yleishyödylliset yhteisöt. Jatkoa varten on huomioitava, että käytetty asiantuntijapalvelujen hankkiminen ostopalveluna ei tue yhteistä tekemistä niin hyvin kuin kumppanuusmalli.

Hankkeen tilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden runsas määrä sekä suuri kiinnostus nettisivujen hyödyntämiseen puhuvat selvästi sen puolesta, että Uusimaaseutu-hanke on tehnyt hyvää työtä ja jatkoa sille kaivataan. ”Uusimaaseutu” on vahvistunut. Alkavalla ohjelmakaudella tiedottaminen on edelleen tärkeää; toimijat tarvitsevat tietoa ohjelman mahdollisuuksista ja ehdoista. Viestinnän avulla voidaan levittää hyviä käytäntöjä, edistää yhteistyötä ja edesauttaa positiivisen imagon luomista maaseudusta. Ohjausryhmä toivoo, että syntyneen yhteistyöverkoston kehittäminen jatkuu vahvana ja että löytyy ratkaisu laajamateriaalisen, sähköisiltä työkaluiltaan moninaisen portaalin kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi tulevaisuudessakin.